

Mart Lenardič

Program plus

Kriva je bila površnost; kdove zakaj telefon ni bil izključen. Poležaval sem na kavču, ko je začel vreščati. Dokaj časa je trajalo, da sem ugotovil, kaj se dogaja. Trudoma sem poiskal in pognal prave vzvode, da je roka zlezla do slušalke; nekoliko sem si pomagal z očesom, kljub debelim, zagrnjenim zavesam previdno zaprtim.

Bila je nekakšna znanka, ki se je že od nekdaj imela za mojo prijateljico. V to se nisem vtikal. V obdobju, ko me je končno zapustila moja lepa ženska, sem se s to »prijateljico« še kar pogosto družil. Kakšna bizarna noč se mi je tu in tam prilegla. Ampak tokrat sem zavrnil njeno vabilo; dvakrat sem ga zavrnil. Žal pa nikoli nisem znal dovolj odločno braniti svojih interesov. Ob tretjem napadu sem popustil. Naj ne omenjam komplikacij na poti, znašel sem se skratka precej kmalu in precej bolan v nekakšnem nočnem lokalu, klubu, ali kaj, s huronsko glasbo. Znanka mi je kupila dovolilnico, tobak in kislo vodo brez mehurjev. Bila je (znanka) vinjena in trdno, četudi majavo odločena, da bo tokrat v popivanju prekosila samo sebe. Spet enkrat je bila skrajno nesrečna in obupana. Zelo mi je šla na jetra.

Potuhnil sem se v najtemnejši kot, polagoma kadil in se trudil čimbolj brezbrizno prenašati silne zvoke. Po nekaj minutah sem ocenil, da je čas za vrnitev v stalno postojanko. Okrog mene se je potikalo več sto smrtnih in nekako je nanese, da sem enega med njimi poznal. Se pravi, ne ravno po imenu. Opazil me je, čeprav sem zakrknjeno gledal stran. Izmenjati sem moral nekaj besed. Tip je bil hud družabnež, komentiral ne bom, poznal je grozno veliko ljudi. Sam ne vem kako sem se znašel v njegovi družbi. Molče sem prestal tudi nekaj predstavljanj in rokovanj. Precej rok je bila vlažnih in lepljivih, tako da sem bil prisiljen brisati dlan ob hlače. Potem sem prebledel in požrl slino: predstavljena mi je bila krasotica. Prijazno se mi je nasmehnila in tudi njena roka se je zdela čisto v redu. Nagonsko sem se umaknil; nekajkrat sem to krasotico bil videl zahvaljujoč posredovanju televizijskega ekrana, četudi sicer nisem kak pristaš tovrstnih aparatov. Čakal sem, da se bo komedija končala in se bom lahko neopažen odkradel. A kot za stavo se stvari niso ravnale po mojih razvidnih željah in prav kmalu

sem sedel v tisti družbi, neposredno ob lepi ženski. Kljub mojemu nagnjenju k enozložnicam je vztrajala pri nekakšnem pomenku. Čute mi je trpinčil strašen hrup in nasilniško pobliskovanje raznobarnih svetil; domnevam, da se nekako tako počutijo ljudje, ki o sebi trdijo, da so »na robu živčnega zloma« ali kaj podobnega. Nasploh so pustolovščino, v katero sem drsel, močno zaznamovala razna znanstveniška dognanja. Zdelo se mi je, da tudi trušč ne uspeva prekriti zamolklosti mojega glasu. Nenazadnje so bila govorila iz vaje. Gospodična se je sklanjala k meni, da so me lesketajoči laski božali po licih. Vedel sem, da tako ne bo šlo naprej. Ker se drugače nisem znal izviti, sem mine-ralko zamenjal s pivom, krasotici pa sem redno dovajal lepo, drago vino. Jezik mi je nekolikanj stekel. Shodil, recimo. Nič ne rečem, tudi človek mojega kova naleti na priložnost mimogrede prikavsniti in potem mirno živeti naprej; ne vodi vsak fuk v samomor, še v melodramo ne. Kar pomnim, sem tu in tam privlačil — ali pa jih vsaj nisem dovolj odločno odbijal — vsakovrstne nesrečne, bolehnne, mozoljaste, grde itd. kreature, mestoma frigidne. Kakšno pesnico, denimo, ali pa abonentko lokalne blaznice. Ampak pričujoča krasotica ni bila iz te branže. Kar sapo mi je jemalo. Zanimalo jo je to in ono o meni. O kakšni iznajdljivosti z moje strani ni bilo ne duha ne sluha; čenčal sem, kot bi imel že jutri izginiti. Preden sem si uspel preperečiti, sem omenil nekakšen inštitut, in to v tujini, na katerem da delam. Potem sem panično umolknil in iskal na gospodičninem obrazu sledove nejevere ali morda kar prezira, pa nič. Ves čas je bila sklonjena blizu, blizu k meni in to mi je začelo počasi kar ugajati. Pomislil sem na stvarnika in ocenil, da se na lestvici uspelih kreatur pivo nahaja nekje prav pri vrhu. S pogledom sem se jel diskretno pásti po njenem obrazu, ušesih, vratu in ljubko oblikovani ključnici. Obraz je bil prijeten v najboljšem pomenu besede, zelo privlačen, ostalo pa je bilo povsem lépo. Bila je nekako moje rasti, to pa je bila tudi edina podobnost med nama. Njene enakovredne sklope udov in organov sem bil vajen videvati v dragih tujih modnih revijah, kolikor so se mi pač tu in tam znašle na poti. Samodejno in nepreklicno sem jo prepoznal za eno tistih redkih žensk, ki bi bil navdušeno pripravljen njih telesa poljubiti in oblizniti od nog do glave, in to brez predhodne čistke s krtačo in varikino. Nadaljeval sem s pivom, ona pa z vinom. Sčasoma je omenila, da ji je »stopilo v glavo«, ampak tega nikakor ni bilo videti. Morda mi je dajala poguma, kaj vem. Ta domneva se mi je kljub odporu vsiljevala s svojo prijetnostjo. Jasno, da se nisem želel zajebati z lažnimi upi, vendar sem svoje občudujoče poglede vse manj skrival. Lepotica mi je šla očitno na roko; ko sem se pri hvalisanju s svojimi izmišljenimi dosežki začel očitno zapletati, je to mirno in prijazno prezrla. Moja »prijateljica«, na katero sem bil že povsem pozabil, je tu in tam opotekajoč prihrumela in mamila od mene denarjev. Zverinsko sem jo pretepal s pogledi, pa ni niti opazila.

Prej ali slej sva se z lepoticco dotaknila s koleni, čisto po nesreči, se ve. Vsaj kar se mene tiče. Vendar nisem za pol metra odskočil, kot bi bilo morda pričakovati; ženska tudi ne. Lepo se je smejala in klepetala. Ti dotiki so trajali in se ponavljali. Bil sem preveč osupel, da bi se vznemirjal. Živó sem se spomnil televizijske oddaje, v kateri je krasotica nastopala v udobnem naslanjaču, kratkem krilcu in visokih petah. Njene noge, četudi zgolj pojav v času in prostoru, so bile v vseh pogledih perfektna, popolnoma adekvatna manifestacija ideje, če se komu tako dopade. Bolščal sem tedaj vanje z grenkim občutkom, da tega nisem vreden; da bi lahko živel tisoč let, pa bi se jih ne mogel dotakniti. Kolikor je že bilo v teh pogledih tedaj poželenja, je le-to bilo ponižno in grenko.

In ko so se potem nenadoma taista kolena naslanjala na moja, je krepko škripnilo v mojih zmedenih predstavah o naravi sveta. Okrepil sem pritisk svoje noge, da bi se prepričal, pa seveda še vedno nisem prav verjel. Odločil sem se za dolg požirek. Bilo mi je kristalno jasno, no, vsaj zdelo se mi je, da bi moral nemudoma in odločno spustiti dlan na lepo koleno in tako — ne glede na izid — postaviti stvari na svoje mesto. Pa sem po stari navadi raje naprej slepomišil. Čvekal sem za svoje razmere naravnost ogromno, kot bi jo hotel opiti z besedami. K sreči sem sproti v celoti in nepreklicno pozabil večino tega, kar sem besedičil. Moja »prijateljica« se je tu in tam prikazala, vsakokrat v bolj strašanskem stanju. Nisem imel izbire, obljubil sem ji, da lahko v primeru, da bi »slučajno ne mogla nikakor iti sama domov«, prespi pri meni. To uslugo sem ji bil iz nekih časov krepko dolžan. Avtobusa ni bilo več dobiti niti za suho zlato, pijandura pa se je itak gibala po dveh okončinah samo še po zaslugi fukotožnežev, ki so jo krog in krog obdajali. V nasprotju s svojim siceršnjim okusom, ki tudi ni bil bogve kaj, je tokrat rinila v najbolj zanikrne in celo dolgolase osebke, saj je hotela na vsak način svojo zabavo popestriti še s strupenim hašišem.

Ampak jaz sem bil že začaran. Krasotico sem požiral z očmi. Družba okrog naju se je razkadila, ali pa se mi je vsaj tako zdelo. Izvedel sem njen naslov, si zapisal telefonsko številko; bilo je daleč nekje v predmestju. K sreči ni imela denarja za taksi; škrtnil sem z zobmi, zar-del v temi in ji ponudil spremstvo. Pozabil sem dihati, ko je ponudbo veselo in brez oklevanja sprejela. Bilo je samoumevno, vsaj upal sem, da mi od njenega oddaljenega domovanja ne bo treba v gluhi noči pešačiti nazaj v mesto. Svet je plesal okrog mene. Tudi krasotica je omenila željo po plesu, a tu je šla predaleč. Kar se da prijazno in priljudno sem ji dopovedal, naj si vsakršno kopitljanje in zviranje z moje strani izbije iz glave. Upal sem, da me zato še ne bo nehala ljubiti.

Seveda je šlo vse po zlu. Mojo znanko so bolj prinesli kot privedli k mizi. Noben hudič je ni hotel odvreči v svojo šupo. Obupano jeclja-

joč mi je pomomljala, da bo pač morala spatiti pri meni. V grlu sem preklinjal kot Madžar. Televizijska krasotica se je kmalu začela poslavljati. Čakala jo je dolga hoja po nevarnih nočnih ulicah. Vsled zverinskega obnašanja moje »prijateljice« je nisem povabil, naj spi pri meni; samo spremil sem jo do vhoda v lokal. Stala sva na pločniku in sveži vetrc mi je zbistril duha, prekleti. Vrnil se je zamolkli glas, tako da sem bolj malo govoril. Pač pa sem jo gledal, kot bi jo hotel privezati nase. Tiho, nežno sva se poslovila. In tedaj je — sam se nisem niti zganil — pristopila in me mehko, bežno poljubila. Z ustnicami. Komaj sem jo videl, ko je odhajala. Blisk in grom sta preklala zvezdnato nebo in nekaj neznankega mi je hotelo razgnati telo. Stal sem in stal in komaj preživel. Že dolgo se nisem spomnil česa takega in skoraj sem že pozabil; spet je prišla, bila je strašanska, prva, mladostna ljubezen, še en njen nenadejan, zapoznel odmev, ki me je pretresel do kosti. Nenadoma nisem ničesar več vedel o tem, da se mi lasje redčijo in čelo guba, da mi manjka nekaj zob in nekaj prstov, da so moji najhujši posegi v javnost že leta v tem, da tu in tam uporabim mestni avtobus in da krasotica z menoj in mojim kavčem na svetu ne bi imela kaj početi.

Kot mesečen sem odtaval nazaj do svoje mize; ko sem uzrl tam ostanke svoje »prijateljice« in njeno družbo, sem povetil pogled in zaklenil usta; niti trenil nisem, ko se je nekaj bedakov jelo pomenkovati z mano. Z nežno kretnjo sem dvignil eleganten kozarec, skoraj poln vina; pred nekaj minutami ga je krasotica zadnjič prislonila k lesketajočim ustnicam. Stisnil sem ga med dlani in počasi srebal žlahtno tekočino. Potem sem vstal, pograbil še vedno nekaj blebetajočo znanko za nadlaket in jo brez besed in upiranja navkljub odvlekel proti svojemu brlogu.

Zaspala je v fotelju, medtem ko me je nadlegovala z zahtevami po alkoholu, mamilih in še čem ter s tipično potrebo po cmeravem babjem izpovedovanju. Kot vrečo sem jo odnesel do svoje postelje, jo za silo slekel in pokril. Čeprav je bila že v nezavesti, sem ji grozil s pranjem posteljnine in še s čim hujšim. Sovražil sem jo.

Ko sem opravil, je bila ura pet. Kljub temu sem nošen na krilih mlade ljubezni zavrtel številko nove ljubice. Dolgo sem poskušal; k sreči se ni zbudila.

Prebujanje me je zalotilo blaženega in srečnega; dokler se je dalo, sem vztrajal v omotici, a radovednost je zmagala. Postopoma sem v grobem rekonstruiral včerajšnji dan in razpoloženje se mi je bliskovito pokvarilo. Togoten sem odvihral k »prijateljici«, jo izvlekel iz postelje in še vso blodno, krvavo mežikajočo in le na pol oblečeno butnil pred vrata. Kakšne kavice ji nisem niti od daleč pokazal, sem pa ji za modrc stlačil bankovec za avtobus, čeprav si ni zaslužila. Niti slučajno me ni zanimalo, ali se je uspela prevaliti skozi vsa nadstropja.

ne da bi si razčefuknila lobanjo. Nagrabil sem še toplo posteljnino in jo kar od daleč zadegal v kopalnico.

Nemirno sem vrtel med prsti listič s telefonsko številko nove ljubezni. Neznana roka, skoraj gotovo moja, je ponoči okrasila številke z barvnimi svinčniki. Ko sem se spomnil štorije z inozemskim inštitutom in še nekaterih debelih laži, mi je postalo izrazito slabo. Bruhal sicer nisem, ker ni bilo kaj. Spomnil sem se svojih spakovanj, ki so hotela biti očarljivi nasmeški; pa ležerne, samozavestne hoje, ko sem potem skoraj propadel po stopnicah. Živó mi je postalo jasno, da sem zmožen s takšno žensko drugovati, če bog da, v najboljšem primeru nekaj ur. Potem je treba izginiti v noč. Ni si je bilo moč predstavljati, kako poleževa na mojem ostarelem kavču, je vsak drugi ali tretji dan in se odvleče do ulice enkrat na dva meseca. Le kaj bi si mislila, če bi se iznenada oglasil hišni zvonec, jaz pa bi, tudi to se dogaja, poskočil do stropa in zatulil z glasom hijene? In kadar me po par dni skupaj ne bi uspela zbuditi? In ko bi ponoči sunkovito vstajal, z mrzlim znojem oblit? Bi razumela, da se mi včasih ne ljubi govoriti, kaj šele premikati? Teško bi se ujela, sem tuhtal. Saj še legitimacije nimam, sem se spomnil. Kravate nimam. Lokomobile nimam. Nazorov nimam. Naslonil sem glavo na telefon in izločil solzo ali dve. Teško sem dihal. Kolena so bila mehka, zobje so škrtali in šklepetali. Tu in tam sem dvignil slušalko in jo spet spustil. Z bornimi argumenti sem si prizadeval naslikati si možnosti najine ljubezni v svetlejših barvah. Morda pa je kljub vsemu nora. Recimo temu izjemna. Izpulil sem si par šopov las. Kdove zakaj sem se slekel do golega. Z neodobravanjem sem motril slabo vzdrževano telo. Zavrtel sem prve tri številke in odnehal. Zunaj se je vлил strahovit dež, hvaležen sem bil za to olajšavo. Prižgal sem smotko, pa mi je kmalu zdrsnila iz nepazljivega gobčka. Smodila je kožo na trebuhu in ptičeve dlake. Le daj, prasica, sem jo stisnjenih zob spodbujal. Zvalil sem se na kavč, a poležavanje mi ni hotelo iti od rok. Po meni je rovarila ljubezen, pred očmi mi je lebdela iskriva podoba svetlega obraza (pa tudi nog in ostalega) moje krasotice.

Takole pet do petnajst dni sem slonel na kavču in gledal pajčevine. Kako je, če spiš, sem že dodobra pozabil. Na hrano še pomisliti nisem smel. Telo je sčasoma dobilo nekakšne ozeblin in morda tudi preležanine, kar pa me je seveda en kurc brigalo. Telefona za vsak slučaj nisem izklopil, a je molčal kot crknjen fazan. Neke noči se je oglasil hišni zvonec, tulilo je kot ob (sicer zaželjenem) koncu sveta. Niti s prstom nisem pomignil; vedel sem, da takšno barbarsko zvočenje ne pristoji lepotnim kraljicam, prelestnim princesam in sploh mojim ljubeznim. Neznansko hrepeneje, ki ga je kot po čudežu vzbudil njen poljub, me je prepojilo do najglobljih koticov utrujenega srca.

Tistega večera, ko je erotika prešla v naslednjo fazo, morda prištevnost res ni bila ena mojih močnejših plati. Bližnji sosed — samo

na daleč sem ga poznal — je bil brezobziren in gluh na en mah, pa je do mene prihrumelo nažiganje njegovega televizorja. Glas je napovedal oddajo in navedel krasotico med nastopajočimi. Kot strela sem se pognal s kavča in padel kot od strele zadet čez stole in mize; v vsakem vretencu posebej je počilo in zacvililo in ni je bilo mišice, ki bi je ne pograbil krč. Razbil sem si arkado in še nekatere pritikline, kar pa me seveda ni niti najmanj vznemirilo. Sčasoma sem se privlekel čez sobo in zakurblal aparat. Z nekaj vrtenja gumbov sem ga pripravil do uporabnega delovanja. Par ljudi je čepelo v studiu in pleteničilo. Ampak med njimi je bila ona. Kot začaran sem strmel v ekran.

Pred očmi mi je migotalo, boril sem se z omedlevo. Hotel sem to žensko. Nujno. Moral sem priti do nje. Šlo je več kot za zgolj življenje. S pogledom sem jo vlekel z ekrana.

Tega nisem povedal še nikomur. Tudi nisem imel komu povedati, konec koncev. Le kdo še ni naletel na kakšno neslano štorijo o majhnih otrocih ali pa divjakih-kanibalih, ki da si predstavljajo, kako v radiotih in televizorjih živé možičlji, ki tam godejo, klepetajo ipd.; za svojo osebo se sicer ne spominjam, da bi si kdajkoli kaj takega predstavljal. Niti slučajno. Ampak razumite, nenadoma sem se motril s svojo čudovito ljubico iz oči v oči. Samo nekakšno steklo je bilo med nama. To je bilo moje zadnje upanje. Konec koncev svoje žive dni nisem videl notranjščine kakega stroja. Še v sanjah ne. Če se je kaj pokvarilo, sem par let počakal, pa spet poskusil. Včasih, resda bolj poredkoma, se je tudi popravilo. Prav zagotovo nisem nikoli poznal nikogar, ki bi kdaj pogledal v televizor; si pač izbiram svojo družbo, moja stvar. Od razburjenja mi je kri navrela v ušesa in, zaradi mene, tudi brizgala iz ušes, soba se je majala okrog glave, iz grla je lezlo nekakšno cviljenje. Počakal sem, da je moja ljubezen zavzela skoraj celoten ekran, zasadil veliko dleto — imam pač dleto, ne?! — za zadnjo stranico stroja in z enim samim strašnim sunkom stvar odprl.

Pravzaprav nisem bil razočaran, ko sem uzrl ves tisti pisani klump, žice in žičke, zoprne kockaste, jajčaste itd. predmete... Morda samo neznatno. Bil pa sem jezen. Iz zahomotane šare je hodil njen glas. S pestjo sem nekajkrat temeljito (glede na svoje stanje pač) treščil v mašino, poprek čez lučke in napeljave, dokler se ni zabliskalo, me strašansko sunilo in scvrlo do obisti, da me je odneslo skozi prostor.

...

Zavedel sem se podnevi, morda že naslednjega dne. Telo je ni odneslo prav poceni. Za moč sem mu dovedel deciliter ali dva vode, si z nekakšno coto zagrnil osramje, zbral in napel vse moči in odnesel hudičevo aparaturo pred hišo. Opozarjam, da je bilo posredi pet nadstropij. Treščil sem ga na tla zraven kontejnerja in ga nekaj časa gledal. V zadovoljstvo mi je bilo, da s čim podobnim več ne bom imel

opravka. Bedni mimoidoči so, če se ne motim, gledali mene. Glasno sem rignil, drobovina je bržčas začela obdelovati tolikanj zaželjeno vodo, in se vrnil v stanovanje. Vse je bilo v redu. Ne da bi vedel točno kdaj, sem se prepustil spokojnemu trpljenju neuslišane, nesrečne ljubezni. Listič s tisto z ljubeznijo in barvicami okrašeno telefonsko številko je bil pomečkan in prepojen z znojem, komajda še čitljiv. V obliki kroglice sem ga zagnal skozi okno. Splaknil sem si oči, oskrbel poglavitne rane in ustavil nekatere krvavitve. Vedel sem, da v mojem sicer betežnem spominu tisti kot vetrc mimobežni poljub nikoli ne bo zbledel niti za odtenek. Tudi nesrečno številko sem si zapomnil, kaj hočemo. Par minut sem sedel in čustvoval. Zdelo se mi je, da kak dan še ne bom v formi za poležavanje. Malo sem okleval, dokaj sem okleval, potem pa segel po telefonu in poklical svojo znanko. Tisto, ki se ima za mojo prijateljico. Povabil sem jo v nočni lokal.